

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ БАНКІВСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ УКРАЇНИ З ІНОЗЕМНОЮ ВАЛЮТОЮ

©2019 РАХМАН М. С., САСОНІН Д. А.

УДК 339.5 / 336.7
JEL: F31; G21

Рахман М. С., Сасонін Д. А. Аналіз стану та вдосконалення банківських операцій України з іноземною валютою

Стаття присвячена дослідженню стану банківських операцій та міжбанківських розрахунків в іноземній валюті; розгляду впливу введення нового закону про валюту; вдосконаленню реалізації банківських операцій з іноземною валютою у сфері зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Узагальнено теоретичні положення щодо сутності банківської діяльності, класифікація та особливості здійснення банківських операцій у сфері ЗЕД. Проведено структурний аналіз показників обсягів грошових переказів з-за кордону в Україну за 2011 – I квартал 2019 рр. у доларах США в динаміці; визначено співвідношення обсягів грошових переказів, зростання прямих іноземних інвестицій в Україну та їх частки у ВВП. Порівняно зміни показника обсягів грошових переказів в Україні, здійснених формальним і неформальними шляхами. Розглянуто структурні зміни грошових переказів за джерелом походження (заробітна плата, трансферти тощо). Виявлено переваги клієнтів у разі використання міжнародних платіжних систем. Проаналізовано статистичні показники обсягів операцій клієнтів банків з безготівковою іноземною валютою, торгів на міжбанківському валютному ринку України та динаміку середньозваженого курсу обміну долара США до гривні. Проаналізовано структуру основних балансових рахунків (активи, валові кредити та кошти клієнтів) у іноземній валюті, виконано кореляційний аналіз зв'язків показників. Зроблено прогнозування фактичного ряду «Кошти клієнтів» та «Грошові перекази» до 2020 р. Виявлено стратегічні розриви прогнозної моделі. Розглянуто переваги та недоліки нового закону «Про валюту та валютні операції». Підбито підсумки та запропоновано шляхи вдосконалення банківських операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Ключові слова: банківська операція, грошові перекази, іноземна валюта, міжбанківський ринок, курс, прогноз.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-9-223-230>

Рис.: 10. **Бібл.:** 11.

Рахман Махбубур Сидикович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: rahmanms0312@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7408-4049>

SPIN: <http://elibrary.ru/8568-2712>

Сасонін Дмитро Андрійович – магістрант кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (пл. Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

УДК 339.5 / 336.7
JEL: F31; G21

UDC 339.5 / 336.7
JEL: F31; G21

Рахман М. С., Сасонін Д. А. Анализ состояния и совершенствование банковских операций Украины с иностранной валютой

Статья посвящена исследованию банковских операций и межбанковских расчетов в иностранной валюте; рассмотрению влияния действий нового закона о валюте; совершенствованию реализации банковских операций с иностранной валютой в сфере внешнеэкономической деятельности (ВЭД). Обобщены теоретические положения о сущности банковской деятельности, классификации и особенностях осуществления банковских операций в сфере ВЭД. Выполнен структурный анализ показателей объемов денежных переводов из-за границы в Украину за 2011 – I квартал 2019 гг. в долларах США в динамике; определено соотношение объемов денежных переводов, роста прямых иностранных инвестиций в Украину и их доли в ВВП. Представлено сравнение изменений показателя объемов денежных переводов в Украину формальным и неформальным способами. Рассмотрены структурные изменения денежных переводов по источнику происхождения (зароботная плата, трансферты и т. д.). Вывявлены преимущества клиентов в случае использования международных платежных систем. Проанализированы статистические показатели объемов операций клиентов банков с безналичной иностранной валютой, торгов на межбанковском валютном рынке Украины и динамика средневзвешенного курса обмена доллара США к гривне. Проанализирована структура основных балансовых счетов (активы, валовые кредиты и средства клиентов) в иностранной валюте, выполнен корреляционный анализ связей показателей. Сделано прогнозирование фактического ряда «Средства клиентов» и «Денежные переводы» до 2020 г. Вывявлены стратегические разрывы прогнозной модели. Рассмотрены преимущества и недостатки нового закона «О валюте и валютных операциях». Подведены итоги и предложены пути совершенствования банковских операций в сфере внешнеэкономической деятельности.

Rakhman M. S., Sasonin D. A. Analyzing the Status and Improvement of Ukraine's Banking Operations with Foreign Currency

The article is aimed at researching the banking operations and interbank settlements in foreign currency; considering the impact of the new currency law; improving the implementation of foreign exchange banking in the sphere of foreign economic activity (FEA). The theoretical provisions on the essence of banking activities, classification and features of the implementation of banking operations in the sphere of FEA are generalized. A structural analysis of the indicators of volumes of the remittances from abroad to Ukraine for 2011 – the first quarter of 2019 is carried out in US dollars in dynamics; the ratio of remittances, the growth of foreign direct investment in Ukraine and their share in GDP are defined. A comparison of changes in the volumes of remittances to Ukraine in formal and informal ways is provided. Structural changes in remittances are considered by source (wage, transfers, etc.). Customer benefits in using the international payment systems are identified. The statistical indicators regarding the volumes of operations of the banks' clients with non-cash foreign currency, the trading at the interbank foreign exchange market of Ukraine and the dynamics of the weighted average exchange rate of the US dollar to the hryvnia are analyzed. The structure of the main balance sheets (assets, gross loans and client funds) in foreign currency is analyzed, and a correlation analysis of the relationship between the indicators is done. A forecasting of the actual series of «Customer Funds» and «Money Transfers» until 2020 is accomplished. The strategic gaps of the forecast model are identified. The advantages and disadvantages of the new law «On currency and currency operations» are discussed. The results are summed up and ways to improve banking operations in the sphere of foreign economic activity are suggested.

Ключевые слова: банковская операция, денежные переводы, иностранная валюта, межбанковский рынок, курс, прогноз.

Рис.: 10. **Библ.:** 11.

Рахман Махбубур Сидикович – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры маркетинга, менеджмента и предпринимательства, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

E-mail: rahmanms0312@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7408-4049>

SPIN: <http://elibrary.ru/8568-2712>

Сасонин Дмитрий Андреевич – магистрант кафедры маркетинга, менеджмента и предпринимательства, Харьковский национальный университет им. В. Н. Каразина (пл. Свободы, 4, Харьков, 61022, Украина)

Keywords: banking operation, remittances, foreign currency, interbank market, rate, forecast.

Fig.: 10. **Bibl.:** 11.

Rakhman Mahbubur S. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Marketing, Management and Entrepreneurship, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: rahmanms0312@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7408-4049>

SPIN: <http://elibrary.ru/8568-2712>

Sasonin Dmytro A. – Graduate Student of the Department of Marketing, Management and Entrepreneurship, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

Турбулентне ринкове середовище, обумовлене миттєвими змінами функціонування сучасних комерційних банків в умовах міжнародної інтеграції та фінансової конкуренції, розвитку інформаційного суспільства, тенденцій і вподобань споживачів банківського продукту, потребує від банків та фінансових установ розширення способів та форм надання послуг, які виходять за межі однієї країни.

У поглибленому вивченні банківських операцій у зовнішньоекономічній сфері зацікавлені всі суб'єкти взаємодії з банківською системою, які так чи інакше пов'язані з економікою та бізнесом: експортери, інвестори та позичальники на зовнішньому ринку, міжнародні фінансово-промислові групи за участі українського капіталу, окремі іноземні учасники та фізичні особи.

Стаття присвячена дослідженню стану банківських операцій та міжбанківських розрахунків в іноземній валюті; впливу введення нового закону про валюту та вдосконалення реалізації банківських операцій з іноземною валютою у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Вагомий внесок у розробку питань стимулювання зовнішньоекономічної діяльності зробили І. Балабанов, І. Бураковський, В. Вергун, А. Кредісов, Л. Красавіна, Д. Лук'яненко, В. Новицький, Ю. Осіпов, В. Сіденко. Питання діяльності банків на закордонних ринках висвітлені в працях О. Білоруса, А. Гальчинського, О. Кириченка, Д. Лук'яненка, Ю. Макогона, А. Мороза, В. Новицького, Є. Панченка, Ю. Пахомова, О. Пивоварського, Д. Полозенка, А. Філіпченка, О. Шарова, В. Юценка та інших.

Генетика слова «банк» зароджувалася в епоху розвитку торгівлі в середньовічній Європі, яка ще не мала сучасного територіального поділу державними кордонами. Схоже за звучанням слово «bank» мало різні значення: від «лавка», «стіл» (італ.); «скриня» (франц.) до «фонд» чи «запас» (нім.). Невдоволені клієнти могли розбити стіл, за яким сидів мініяла – «banko rotto», і подібні події могли привести до зародження такого поняття, як «банкрут».

З розширенням обслуговування господарської діяльності термін «комерційний банк» почав від-

ображати «діловий» характер обслуговування торгових клієнтів. Економічну сутність комерційного банку наведено на рис. 1.

Банківські операції з фінансування зовнішньоекономічної діяльності підприємств включають: консультування, допомогу у виборі умов платежу, проведення безготівкових розрахунків, надання банківської гарантії, хеджування валютних ризиків, кредитування зовнішньоторговельних операцій, у тому числі у формі факторингу та форфейтингу (рис. 2) [2].

Для здійснення транскордонних платежів та проведення міжбанківських розрахунків в іноземній валюті банки України відкривають кореспондентські рахунки (лоро чи ностро) – для проведення пасивних операцій у межах кредитового сальдо, залежно від місцезнаходження банку, на залишки яких нараховуються відсотки (рис. 3) [3; 4].

З 2014 р. під впливом складної політичної ситуації в країні та розгортання військового конфлікту в східних областях України відбулися скорочення обсягів вітчизняного експорту на понад 20% і масовий відтік трудових мігрантів до найближчих сусідів – Росії та Польщі, а згодом – і до країн Західної Європи (з прийняттям безвізу).

Обсяги переказів трудових мігрантів на батьківщину у 2017 р. перевищили показники 2011–2013 рр., а у 2018 р. досягли 11,1 млрд дол. США, а за I квартал 2019 р. становили 2764 млн грн [5; 6]. Статистичні дані про надходження переказів до України значно відрізняються від даних країн перебування мігрантів, тому за основу було обрано інформацію країни походження переказів за звітний період (статистичне відзеркалення показників). Приватні перекази порівняно з обсягом прямих іноземних інвестицій зросли у 2 рази у 2013–2016 рр., у 3,6 разу у 2017 р., а у 2018 р. – у 4,7 разу [7].

Скорочення ВВП у 2014 р. призвело до збільшення частки грошових переказів у структурі ВВП країни з 4,1–4,8% у 2011–2014 рр. до 7,65% у 2015 р. та понад 8,1% протягом останніх років, а у I кварталі 2019 р. показник становив 9,3% [7]. Найбільше переказів з-за кордону було отримано у м. Київ та в Одесь-

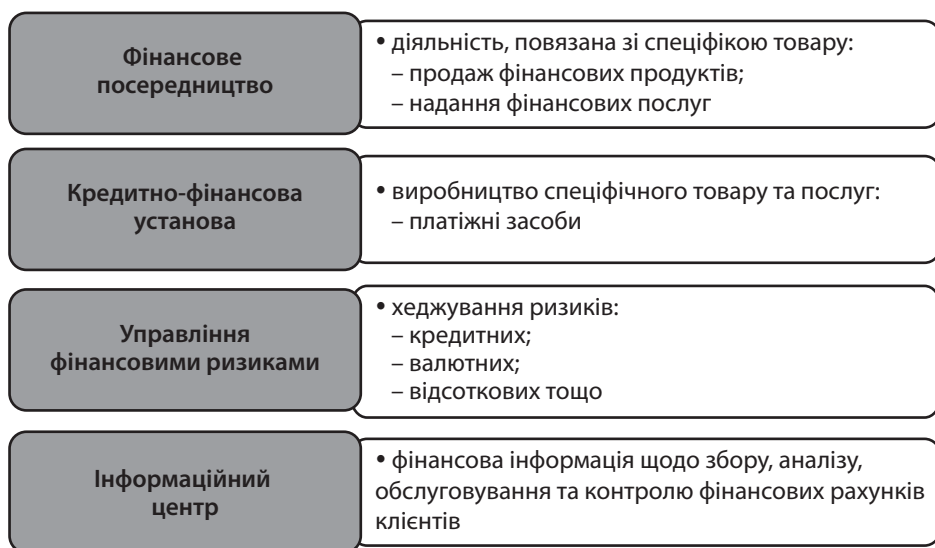

Рис. 1. Економічна сутність банківської установи [1]

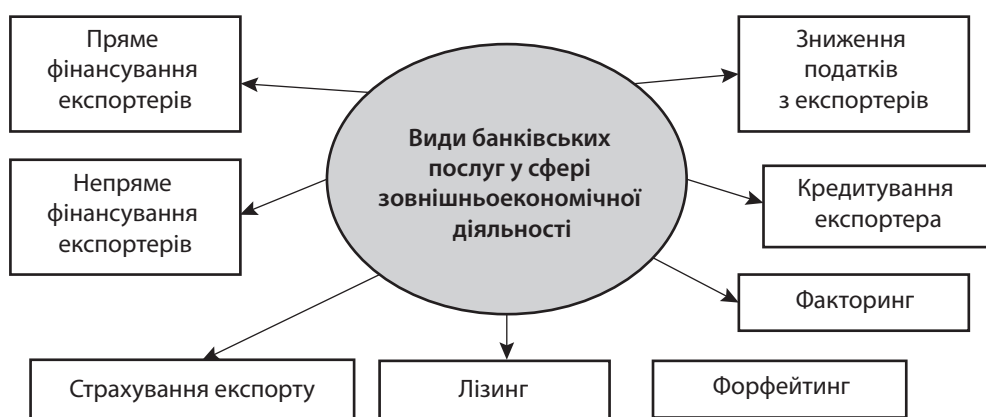

Рис. 2. Види банківських послуг, які надаються у сфері зовнішньоекономічної діяльності

Джерело: розроблено за [2].

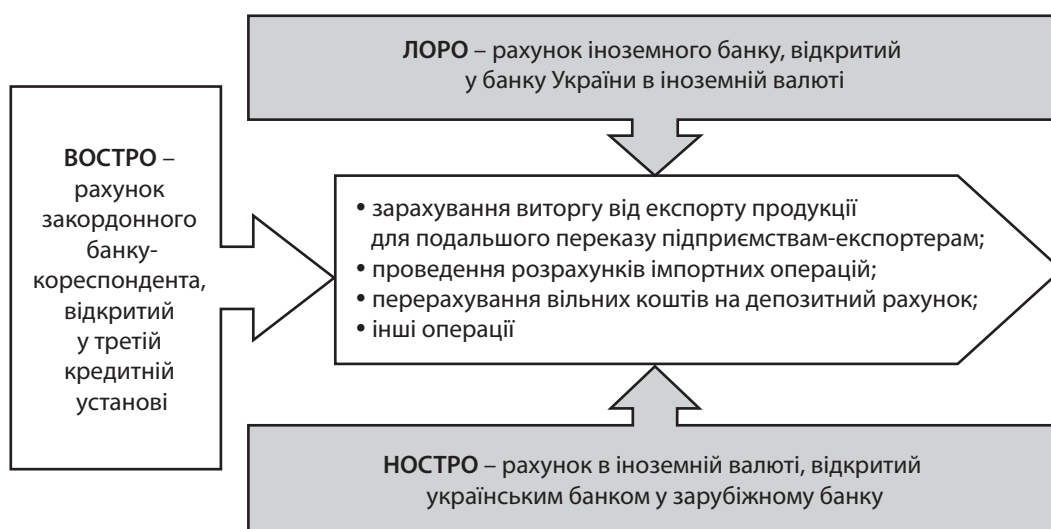

Рис. 3. Види кореспондентських рахунків в іноземній валюті

Джерело: розроблено за [3; 4].

кій області у 2019 р. з часткою у 30,4 та 21,4% відповідно.

З 2008 р. Національний банк України, за рекомендаціями технічної місії МВФ, поділяє приватні перекази з-за кордону на первинні (оплата праці нерезидентів країни-перебування до 1 року) та вторинні (приватні трансферти), які відображаються у платіжному балансі країни. У структурі переказів за походженням приватні трансферти з 2011 р. не зазнали істотних змін та тримаються на рівні 3,0 млрд дол. США. Обсяги переказів, отриманих через оплату праці робітників під час тимчасового працевлаштування за кордоном менше 1 року, за виключенням їх витрат у країні перебування та податкових зборів, значно зросли у 2017–2018 рр. – до 6269–7911 млн дол. США відповідно (рис. 4) [6].

зидентами. Найбільше транскордонних переказів було здійснено з використанням Western Union та MoneyGram (рис. 5) [5].

Клієнти банків найбільше купували безготівкову валюту у IV кварталі 2018 р., протягом 2019 р. найбільше продавали валюту. Найбільше сальдо купівлі/продажу відзначилося у липні та квітні (1259,7 та 814,3 млн дол. США відповідно) (рис. 6).

Обсяг торгів на міжбанківському валютному ринку України (без операцій НБУ та операцій клієнтів банків) у 2019 р. значно перевищує рівень 2018 р., показник торгів березня та липня – понад 1,5 разу (рис. 7). Найбільший річний обсяг торгів на міжбанківському валютному ринку України спостерігався у 2015 р. в обсязі 66,4 млрд дол. США, найнижчий – у 2017 р. з показником 42,2 млрд дол. США.

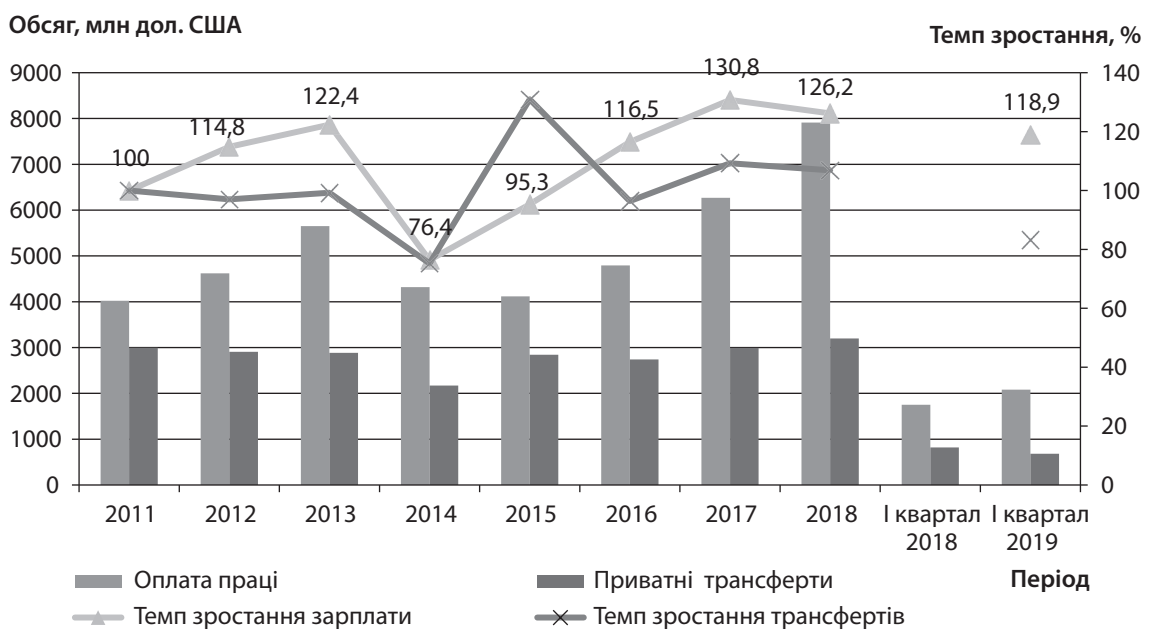

Рис. 4. Структура переказів в Україну за походженням (ліва шкала, млн дол. США) та темп їх змін (права шкала, %) за 2011–2018 рр. і I квартал 2018–2019 рр.

Джерело: розроблено за [6].

Частка переказів, отриманих за офіційними каналами через коррахунки банків та міжнародні платіжні системи, за 2011–2014 рр. скоротилася з 96% до 40,4–48,9% за останні роки через зростання неформальних шляхів передачі коштів з 2015 р. [5].

В обсязі приватних грошових переказів в Україну, які були здійснені через банківську систему, неперевіченими лідерами з 2016 р. є США, Кіпр і Велика Британія, причому банківські перекази з Америки зросли понад удвічі проти 2015 р., а їх часта за цей період – з 10,2 до 14,4% від загальної суми. Частка країн – лідерів за обсягом банківських переказів зросла з 58,5% у 2015 р. до 93,6% у 2018 р.

Упродовж 2018 р. послуги з переказу коштів в Україну надавали 35 систем переказу коштів, з яких 28 систем були створені резидентами, а 7 – нерезидентами.

Середньомісячний обсяг торгів на міжбанку становив 3519,5 млн дол. США у 2017 р.; 5,0 млрд дол. США у 2016 та 2018 рр., а за 8 міс. 2019 р. він становив 6450,7 млн дол. США. Зниження обмінного курсу до 26,40–26,06 грн за дол. США спостерігається у березні – липні 2018 р., а зростання – у січні (28,24 грн за дол. США) з жовтня до понад 28,08 грн за дол. США. Показники обмінного курсу лютого – червня 2019 р. перевищують значення відповідного періоду минулого року, проте з липня курс став стрімко знижуватися і у вересні опустився нижче 25,0 грн за дол. США.

У структурі балансових показників діючих банків України (у перерахунку на гривні) валютна складова активів мала тенденцію до зростання у 2014–2015 рр., коли їх обсяг становив 565,3–581,7 млрд грн. Сума активів 2018 р. незначно перевищує показники 2012–2013 рр. (449,5 і 469,6 млрд грн відповідно) [9].

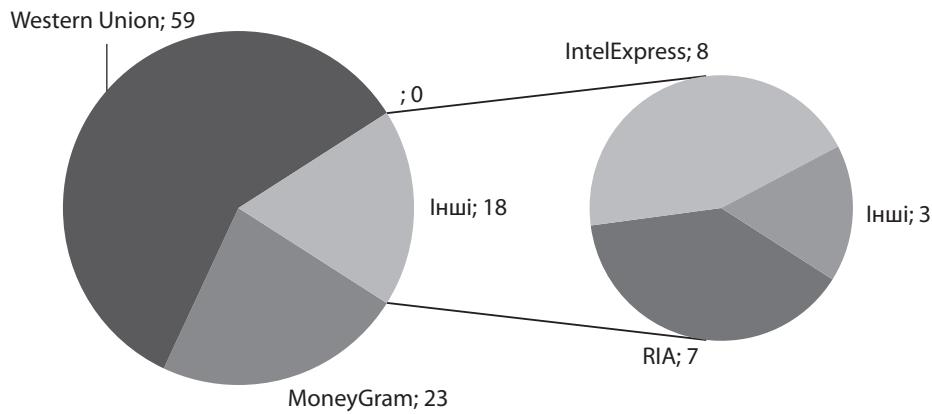

Рис. 5. Розподіл міжнародних платіжних систем за вподобанням клієнтів для переказу коштів у 2018 р., %

Обсяг операцій,
млн дол. США

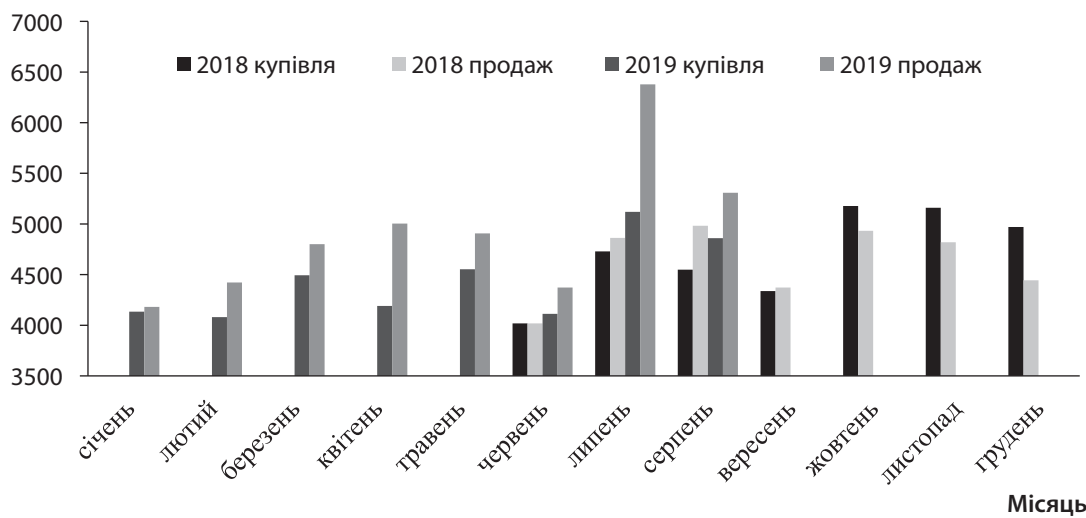

Рис. 6. Обсяг операцій клієнтів банків з безготівковою іноземною валютою (млн дол. США)

Джерело: розроблено за [7].

Обсяг торгівлі,
млн дол. США

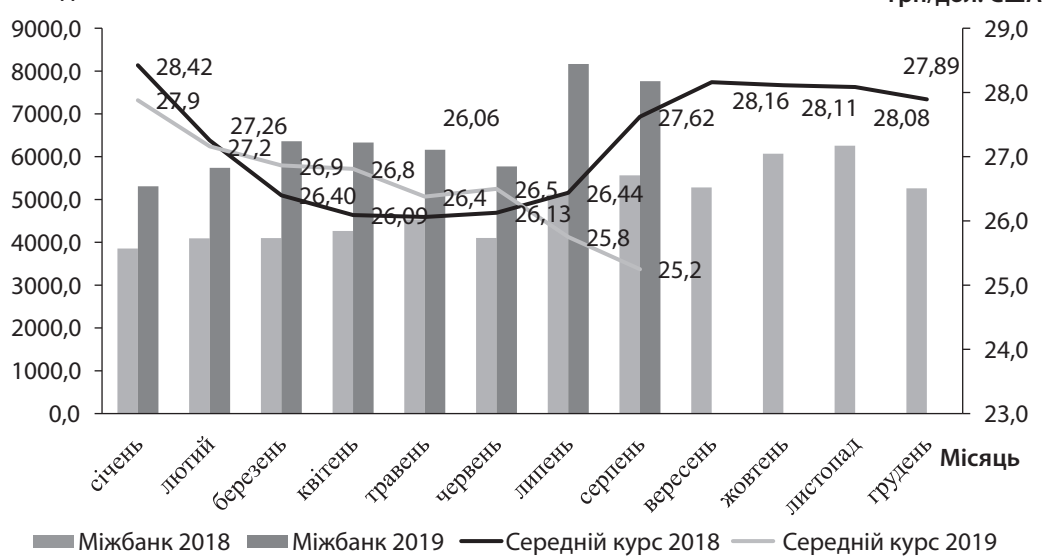

Рис. 7. Динаміка змін обсягів продажу дол. США на міжбанківському валютному ринку України (ліва шкала, млн дол. США) та середньозваженого курсу обміну дол. США (права шкала, дол. США) протягом 2018–2019 рр.

Джерело: розроблено за [7; 8].

Валові кредити в іноземній валюті досягли максимального рівня в 711,9 млрд грн у 2015 р., причому протягом 2012–2018 рр. перевагу склали валові кредити суб'єктів господарювання, які за цей період зросли у 2 рази – з 226,7 до 459,9 млрд грн. У коштах клієнтів частка коштів фізичних осіб скоротилася з 70,1% у 2012 р. до 49,8% у 2018 р. Кореляцію між розглянутими показниками балансових рахунків в іноземній валюті наведено на *рис. 8*.

Кошти клієнтів будуть і надалі зростати, за результатами лінійного прогнозування у 2018 р. очікується: 860,8 ± 144,28 млрд грн.; у 2020 р. на рівні 786,43 ± 228,12 млрд грн (*рис. 9*).

Закон України «Про валюту і валютні операції» (№ 2473) [10], який вступив у дію 7 лютого 2019 р., робить зручнішим переведення коштів заробітчанами, а також фрілансерів, які працюють дистанційно. Закон відкриває можливості для появи в Україні відомої у світі платіжної системи PayPal, що, своєю чергою, надасть можливість вільно користуватися сервісами eBay, Amazon, поліпшить можливості переказу коштів за роботу фрілансерів сфери ІТ та приведе до збільшення самих обсягів грошових переказів (*рис. 10*).

За новим законом скасовуються: наявність індивідуальної ліцензії НБУ на відкриття валютних

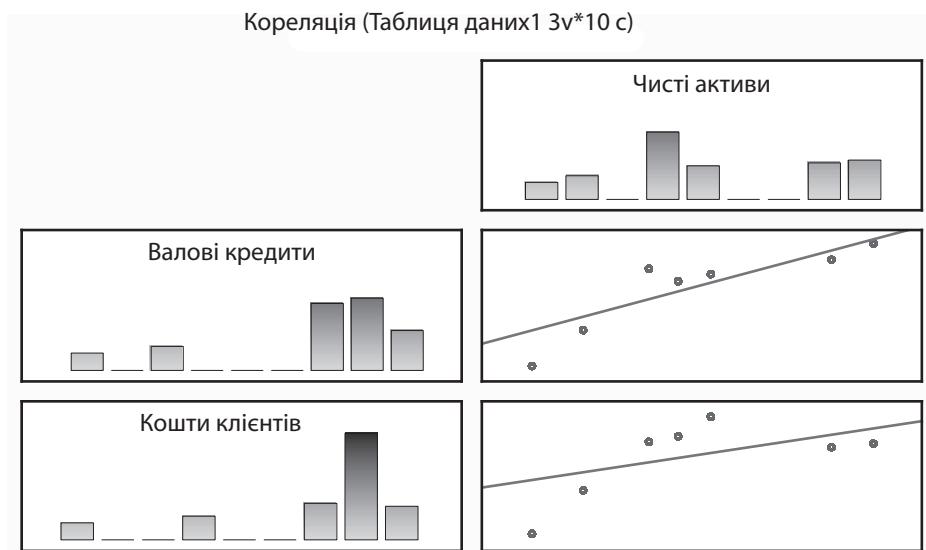

Рис. 8. Кореляція показників балансових рахунків в іноземній валюті банків України за 2012–2018 рр.

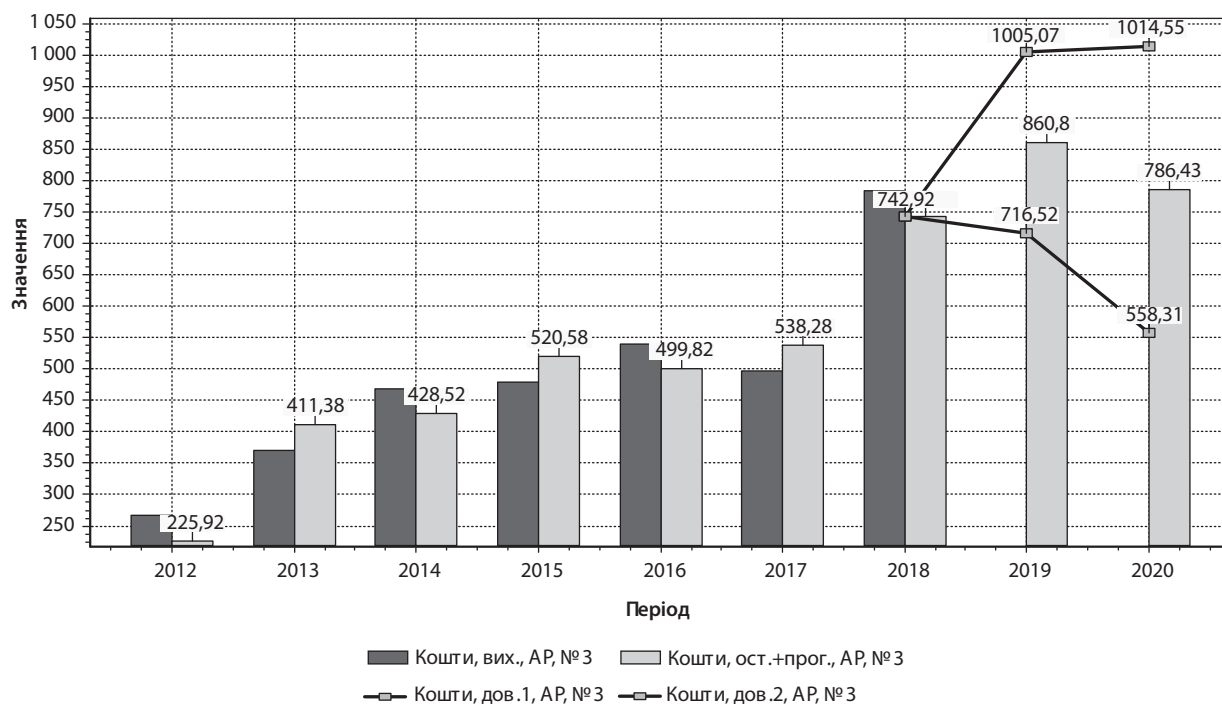

Рис. 9. Результати прогнозування обсягу ряду «Кошти клієнтів у валюті» на 2019–2020 рр., млрд грн

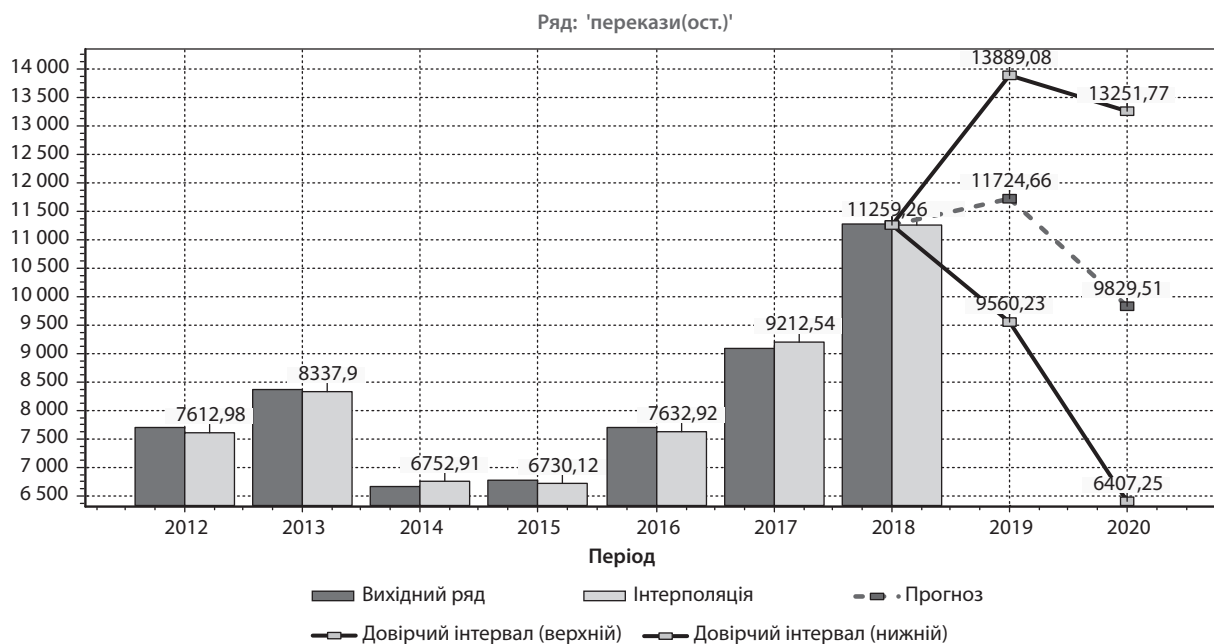

Рис. 10. Результати прогнозування обсягів ряду «Грошові перекази» (млн дол. США)

рахунків у закордонних банках; обов'язкове декларування валюти; запроваджується валютний нагляд замість контролю, за умов розміру операцій понад 150 тис. грн, а в перспективі, з 2021 р. – понад 300 тис. грн; скасовується обов'язковий (примусовий) продаж 50% валютної виручки, хоча відголоски старої системи валютного регулювання НБУ залишаються до 2021 р., а саме, заборонено:

- ✦ купівля іноземної валюти юридичними особами без наявності зобов'язання за зовнішньоекономічними контрактами;
- ✦ купівля іноземної валюти за кредитні кошти;
- ✦ надання кредитів нерезидентам;
- ✦ виплата дивідендів нерезидентам.

ВИСНОВКИ

Основні висновки дослідження:

- ✦ основне призначення банку – посередництво в переміщенні грошових коштів, акумулювання грошових коштів та передавання їх у кредит задля отримання прибутку в результаті створення банківського продукту;
- ✦ банківські операції з фінансування зовнішньоекономічної діяльності підприємств включають: консультування, допомогу у виборі умов платежу, проведення безготівкових розрахунків, надання банківської гарантії, хеджування валютних ризиків, кредитування зовнішньоторговельних операцій;
- ✦ прийняття нового закону про валюту, зняття обмежень на валютному ринку та Perezавантаженням влади у 2019 р. привели до поступового зниження обмінного курсу, а значить, до зміцнення національної грошової одиниці, до стабільності та гарантій у веденні зовніш-

ньоекономічних операцій із залученням банківської системи України.

Для вдосконалення обліку валютних коштів з 05 серпня 2019 р. банки відкриватимуть клієнтам гривневі та валютні рахунки за новим стандартом IBAN (International Bank Account Number) [11], де буде зазначено, крім діючого номера рахунку, код країни та код банку, що дозволить:

- ✦ зручно та просто ідентифікувати платника та отримувача коштів;
- ✦ спростити та здешевити проведення розрахунково-касового обслуговування клієнтів;
- ✦ отримувати достовірну інформацію;
- ✦ уникати помилок у реквізитах рахунків завдяки скороченню їх кількості в розрахункових документах;
- ✦ вести облік щодо кількості клієнтів, обсягу переказів та джерел їх походження (країна та спосіб отримання).

Зменшення комісійної винагороди за послуги банків та використання банківських інновацій приведуть до зростання обсягів переказів через кореспондентські рахунки банківських установ. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Демчук Н. І., Довгаль О. В., Владика Ю. П. Банківські операції : навч. посіб. Дніпро : Пороги, 2017. 461 с.
2. Алиева Д. Методы стимулирования экспортного производства. URL: <http://www.az-customs.net/rus/archnews/ob05-12-2003.htm>
3. Череп А. В., Андросова О. Ф. Банківські операції : навч. посіб. Київ : Кондор, 2007. 410 с.
4. Дзюблюк О. В. Пруський О. С. Організаційно-економічний механізм функціонування комерційних банків на валютному ринку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2008. 296 с.

5. Перерахунок даних щодо приватних грошових переказів в Україну за 2015–2017 роки / Національний банк України. Київ, 2018. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=66364144>

6. Грошові перекази / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208355>

7. Проміжна фінансова звітність / Національний банк України. URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=359492

8. Офіційний курс гривні до іноземних валют та показники валютного ринку України / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/statistic/sector-external/data-sector-external#4>

9. Згруповані балансові залишки / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1>

10. Закон України «Про валюту і валютні операції» від 21.06.2018 р. № 2473 VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>

11. Постанова НБУ «Про запровадження міжнародного номера банківського рахунку (IBAN) в Україні» від 22.02.2019 р. № 41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-18>

REFERENCES

Aliyeva, D. "Metody stimulirovaniya eksportnogo proizvodstva" [Methods of stimulating export production]. <http://www.az-customs.net/rus/axnews/ob05-12-2003.htm>

Cherep, A. V., and Androsova, O. F. *Bankivski operatsii* [Banking operations]. Kyiv: Kondor, 2007.

Demchuk, N. I., Dovhal, O. V., and Vladyka, Yu. P. *Bankivski operatsii* [Banking operations]. Dnipro: Porohy, 2017.

Dziubliuk, O. V., and Pruskyi, O. S. *Orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm funktsionuvannya komertsiiynykh bankiv na valiutnomu rynku* [Organizational and economic mechanism of functioning of commercial banks in the foreign exchange market]. Ternopil: TNEU, 2008.

"Hroshovi perekazy" [Money transfers]. Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208355>

[Legal Act of Ukraine] (2018). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>

[Legal Act of Ukraine] (2019). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-18>

"Ofitsiyniy kurs hryvni do inozemnykh valiut ta pokaznyky valiutnoho rynku Ukrainy" [Official exchange rate of hryvnia to foreign currencies and indicators of the foreign exchange market of Ukraine]. Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/statistic/sector-external/data-sector-external#4>

"Pererakhunok danykh shchodo pryvatnykh hroshovykh perekaziv v Ukrainu za 2015-2017 roky" [Recalculation of data on private money transfers to Ukraine for 2015-2017]. Natsionalnyi bank Ukrainy. Kyiv, 2018. <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=66364144>

"Promizhna finansova zvitnist" [Interim financial statements]. Natsionalnyi bank Ukrainy. http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=359492

"Zgrupovani balansovi zalysky" [Grouped balance sheets]. Natsionalnyi bank Ukrainy. <https://bank.gov.ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1>

УДК 338.23:336.74
JEL: E52; E58

ОСНОВНІ ІНСТРУМЕНТИ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

©2019 КОРОВІЙ В. В.

УДК 338.23:336.74
JEL: E52; E58

Коровій В. В. Основні інструменти монетарної політики держави

Розкрито положення щодо функціонування основних інструментів і механізмів монетарної політики держави, зокрема визначення та регулювання норм обов'язкового резервування, процентної політики, рефінансування, валютних інтервенцій, операцій з цінними паперами на відкритому ринку, а також особливості їх застосування в умовах адаптації інфляційного таргетування. Поглиблено теоретико-методологічні засади використання монетарного інструментарію в умовах інституційних перетворень фінансової системи. Визначено цілі та здійснено аналіз основних показників грошово-кредитної політики України за період 2001–2019 рр., у тому числі індексу споживчих цін, облікової ставки, монетизації економіки, офіційного курсу національної грошової одиниці до долара США, міжнародних валютних резервів. З'ясовано, що держава в особі центрального банку через канали монетарної політики може стимулювати економічний розвиток відповідно до пріоритетів фінансово-економічної політики щодо підтримки економічного зростання, максимальної зайнятості, цінової стабільності та зовнішньоекономічної рівноваги. Висвітлено трансмісійний механізм монетарного регулювання та основні канали його реалізації з урахуванням циклічності економіки. Обґрунтовано необхідність посилення координації заходів грошово-кредитної політики з іншими складовими фінансової політики держави, зокрема бюджетно-податковою політикою. Охарактеризовано доцільність застосування симетричного та асиметричного монетарного регулювання в різних макроекономічних умовах. Визначено основні принципи діяльності центрального банку, що забезпечують можливість ефективного монетарного регулювання процесів ендogenous економічного зростання.

Ключові слова: монетарна стратегія, монетарна політика, інфляція, інфляційне таргетування, валютний курс, економічний розвиток.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-9-230-238>

Табл.: 1. Бібл.: 19.

Коровій Валерій Вікторович – кандидат економічних наук, доцент, докторант кафедри фінансів, Київський національний торговельно-економічний університет (вул. Київ, 19, Київ, 02156, Україна)

E-mail: ndfi@knteu.kiev.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-0625-6547>